

SXEDIO.G7

14.12.1955: Ο ΧΑΡΤΙΓΚ ΘΕΤΕΙ ΤΟ ΑΚΕΛ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ, ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ ΜΕ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΝ ΕΖΕΚΙΑ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΟΥ "ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ"

Στις **14** Δεκεμβρίου **1955**, οκτώ μήνες μετά την έναρξη του αγώνα της ΕΟΚΑ, ο νέος Κυβερνήτης της Κύπρου Σερ Τζων Χάρτιγκ, έστρεψε όλα του τα πυρά εναντίον του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κύπρου, ΑΚΕΛ.

Με διάταγμα του έθεσε το κόμμα και τρεις οργανώσεις του του εκτός Νόμου, απαγόρευσε την κυκλοφορία του εκφραστικού του οργάνου "Νέος Δημοκράτης" και προέβη σε μαζικές συλλήψεις αριστερών ηγετών με επικεφαλής το Γενικό Γραμματέα του Κόμματος Εζεκία Παπαϊωάννου.

Το ΑΚΕΛ προεγράφη με βάση το άρθρο **60** του Νόμου περί παρανόμων συνδέσεων.

Ετσι παράνομοι σύνδεσμοι κηρύχθηκαν η Οργάνωση Νεολαίας του ΑΚΕΛ ΑΟΝ, η Οργάνωση Αγροτών του ΑΚΕΛ, ΕΑΚ και η Οργάνωση Γυναικών του ΑΚΕΛ, ΠΟΔΓ.

Συνολικά συνελήφθησαν **130** αριστεροί που κλείστηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης ως πολιτικοί κρατούμενοι.

Ανάμεσα στους συλληφθέντες ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος Εζεκίας Παπαϊωάννου, οι δήμαρχοι Λεμεσού και Λάρνακας Κ. Παρτασίδης και Γ. Χριστοδουλίδης, μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής του Κόμματος, οι συντάκτες του επίσημου δημοσιογραφικού οργάνου του ΑΚΕΛ "Νέος Δημοκράτης", Διομήδης Γαλανός, Μ. Περδίας, Στ. Ιακωβίδης και Τεύκρος Ανθίας, ο διευθυντής του "Ανεξάρτητου" (εφημερίδας της Αριστεράς που κυκλοφορούσε κάθε Δευτέρα) Λύσανδρος Τσιμίλλης και οι Χρ. Κατσαμπάς, Μιχ. Ολύμπιος και Παντελής Βαρνάβα.

Εξαίρεση από τις προγραφές αποτέλεσε η ΠΕΟ, αλλά μεγάλος αριθμός στελεχών της συνελήφθησαν. Από την ηγεσία γλύτωσε ένας τουλάχιστον, ο Ανδρέας Ζιαρτίδης, ο οποίος απουσίαζε στη Βιέννη.

Ο Χάρτιγκ δικαιολόγησε τη μη λήψη μέτρων εναντίον της ΠΕΟ με τα εξής όπως αναφερόταν σε ανακοίνωση του:

" Η Κυβέρνηση επιθυμεί όπως μη διασπάσει το έργο του νόμιμου συντεχνιακού κινήματος, το οποίο αναγνωρίζει ότι έχει σπουδαίο ρόλο να διαδραματίσει στην προαγωγή σταθερότητας και ευημερίας στη νήσο".

Ταυτόχρονα στο Λονδίνο το Υπουργείο των Αποικιών με ανακοίνωση του ανέφερε ότι η ενέργεια του Κυβερνήτη Χάρτιγκ είχε γίνει με τη σύμφωνη γνώμη και την πλήρη συγκατάθεση της Βρετανικής Κυβέρνησης:

"Η τρομοκρατία και βία κατέστησαν αναγκαία την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης, η δε Κυβέρνηση δεν μπορεί να επιτρέψει ελευθερία δράσης σε μια οργάνωση της οποίας σκοπός είναι να παρατείνει τη διάσπαση και αναταραχή στη νήσο".

Οι συλληφθέντες ηγέτες της Αριστεράς μεταφέρθηκαν στα κρατητήρια Πύλας, ενώ στρατιώτες έθεσαν υπό τον έλεγχο τους τα γραφεία του Κόμματος και τα γραφεία του "Νέου Δημοκράτη" και άρχισαν έρευνες.

Με άλλο πιο αναλυτικό έγγραφο του ο Χάρτιγκ προσπάθησε να δικαιολογηθεί για τα μέτρα που έπαιρνε εναντίον του ΑΚΕΛ και του Αριστερού κινήματος γενικότερα και χρησιμοποίησε βαρειά γλώσσα για να το κατηγορήσει και ούτε λίγο ούτε πολύ το θεωρούσε ως υπεύθυνο για την κατάντια της Κύπρου και ως τον πρόδρομο της βίας που επικρατούσε με την έκρηξη της δράσης της ΕΟΚΑ.

" Το γεγονός ότι μεγάλη μερίδα του πληθυσμού δέχεται τώρα τη βία και την αναταραχή, αντί των ομαλών δημοκρατικών μεθόδων οφείλεται κυρίως σε αυτούς" ανέφερε ο Κυβερνήτης σε έγγραφο του.

Πίσω όμως από την ενέργεια του Κυβερνήτη δύο

ήταν οι βασικοί φόβου του και γενικά της Βρετανικής Κυβέρνησης για τη προγραφή του ΑΚΕΛ .

Ο πρώτος ήταν ότι σε μια ενδεχόμενη λύση, που θα οδηγούσε σε διενέργεια εκλογών, το ΑΚΕΛ, ως το μόνο οργανωμένο κόμμα μια και το ΚΕΚ του Θεμιστοκλή Δέρβη είχε ατονίσει, με τη δύναμη που διέθετε τότε, δυνατό να εξασφάλιζε, αν όχι τον έλεγχο μιας Βουλής, αλλά ένα μεγάλο αριθμό βουλευτών και θα ήταν ο ρυθμιστής της κατάστασης. Και αυτό το θεωρούσε καταστροφή για την ίδια την περίοδο αυτή του ψυχρού πολέμου.

Η δύναμη του ΑΚΕΛ υπολογιζόταν από τους Βρετανούς μεταξύ 20% και 55%. Το ίδιο το ΑΚΕΛ υπολόγιζε, σύμφωνα με το "Νέο Δημοκράτη" (5.5.1955) ότι επηρέαζε το 50% του Κυπριακού λαού".

Ακόμα η προγραφή έγινε σε μια περίοδο που είχαν αρχίσει οι συνομιλίες Μακαρίου- Χάρτιγκ για μια ενδεχόμενη λύση και σύμφωνα με τις βρετανικές προτάσεις προβλεπόταν η δημιουργία κάποιας Βουλής με αιρετούς αντιπροσώπους. Έτσι ο Χάρτιγκ προχώρησε στην προγραφή του ΑΚΕΛ ώστε να θεωρείται τούτο παράνομο και σε μια ενδεχόμενη συμφωνία να μη μπορεί να κατέλθει στις εκλογές.

Ο δεύτερος λόγος ήταν ότι η αγγλική Κυβέρνηση φοβόταν ενδεχόμενη εκδήλωση του ΑΚΕΛ, αν όχι υπέρ του αγώνα της ΕΟΚΑ ανοιχτά, μια και διαφωνούσε με την τακτική του ένοπλου αγώνα, τουλάχιστον ανοχή του έναντι του αγώνα από την Αριστερά. Ηδη πολλοί της Αριστεράς παράταξης έκαμναν δεύτερες σκέψεις γύρω από τον αγώνα της ΕΟΚΑ που έπαιρνε συνεχώς και πιο μαζική μορφή και αποδεικνυόταν ως ένας πραγματικά αντιαποικιακός- απελευθερωτικός αγώνας.

Ταυτόχρονα με την προγραφή του ΑΚΕΛ οι αγγλικές αρχές κυκλοφόρησαν και το πιο κάτω φυλλάδιο-δικαιολογία:

"Οι λόγοι οι οποίοι οδήγησαν τον Κυβερνήτη της Κύπρου με την πλήρη συναίνεση και υποστήριξη της Κυβέρνησης της Αυτής Μεγαλειότητας, στο Ηνωμένο Βασίλειο, να προγράψει το ΑΚΕΛ, το οποίο είναι στην πραγματικότητα το Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου και

τις διάφορες οργανώσεις του ανευρίσκονται τόσο στην πρόσφατη όσο και στην παλαιότερη ιστορία των κομμουνιστικών ανατρεπτικών ενεργειών στη νήσο.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η διεύθυνση του Κόμματος και των δορυφόρων οργανώσεων του βρισκόταν στα χέρια ανδρών και γυναικών αφωσιωμένων φανατικά στην υπόθεση του διεθνούς κομμουνισμού.

Ο ιδρυτής και Πρώτος Γραμματέας του ΑΚΕΛ εκπαιδεύθηκε στη Μόσχα. Ο σημερινός Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ, είναι ο Εζεκίας Παπαϊωάννου, ο οποίος έτυχε εκπαίδευσης στο Βρετανικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Δύο μέλη του συντακτικού προσωπικού της εφημερίδας του Κόμματος "Νέος Δημοκράτης" εκπαιδεύθηκαν πίσω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα και έντεκα άλλες σημαντικές μορφές του Κομματικού οργανισμού εκπαιδεύθηκε σε χώρες του Σιδηρού Παραπέτασματος.

Το κόμμα φρόντισε να διατηρεί πυρήνα από καταρτισμένους κομμουνιστές. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι ετών, **50** περίπου Κύπριοι, γυναίκες και άνδρες, αναχώρησαν για χώρες πίσω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα.

Πολλοί από αυτούς παρέμειναν εκεί για εκπαίδευση, για πανεπιστημιακές δήθεν σπουδές σε Πανεπιστήμια της ανατολικής Ευρώπης.

Είναι γνωστό ότι **30** εξακολουθούν ακόμη να παραμένουν στις χώρες αυτές. Ο ρόλος τον οποίο η κομμουνιστική οργάνωση διαδραμάτισε στην πολιτική ζωή της νήσου κατά τη διάρκεια των ετών από τον πόλεμο και εξής υπήρξε πάντοτε επιβλαβής.

Κατά τη διάρκεια του μεγαλύτερου μέρους της περιόδου αυτής διαδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο σε ύπουλες προσπάθειες, όπως πεισθεί ο κυπριακός λαός να υιοθετήσει εκστρεμιστική και αδιάλλακτη στάση.

Οι Κομμουνιστές είναι εκείνοι οι οποίοι από το τέλος του πολέμου είχαν το προβάδισμα στην προσφυγή σε οχλαγωγία, δολιοφθορά και τον εκφοβισμό στην επιδίωξη των πολιτικών τους σκοπών.

Είναι αυτοί οι οποίοι ανέπτυξαν ολόκληρο το

μηχανισμό "αγώνα" εναντίον της καθεστηκυίας τάξης, τις μαζικές διαδηλώσεις, τις καθιστικές απεργίες, την αναγραφή συνθημάτων, τη στασιαστική προπαγάνδα και τα υπερμεγέθη υπομνήματα.

Το γεγονός ότι μεγάλη μερίδα του πληθυσμού δέχεται τώρα τη βία και την αναταραχή, αντί των ομαλών δημοκρατικών μεθόδων, οφείλεται κυρίως σε αυτούς.

Αν και η ηγεσία του ΑΚΕΛ αποκήρυξε σε ορισμένες περιπτώσεις αναμφίβολα για λόγους τακτικής, τη χρησιμοποίηση της τρομοκρατίας της άκρας δεξιάς οργάνωσης, η οποία είναι γνωστή ως ΕΟΚΑ και η οποία προγράφηκε τον περασμένο Σεπτέμβριο, οι κομμουνιστές και οι συμπαθούντες τους κομμουνιστές, διαδραμάτισαν το ρόλο τους, στην οχλαγωγία και την ανομία, η οποία υπήρξε ένα από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν από τους τρομοκράτες κατά την εκστρατεία τους. Οι απεργίες διαμαρτυρίας της 2ας Αυγούστου, της 29ης Σεπτεμβρίου, και οι δυο έδωσαν αφορμή για οχλαγωγία και βία, οργανώθηκαν από τους κομμουνιστές σε συνεργασία με εξτρεμιστές της δεξιάς.

Κομμουνιστής ήταν το πρόσωπο που φονεύθηκε από τις δυνάμεις ασφαλείας στη Λεμεσό στις 27 Σεπτεμβρίου καθ'ον χρόνο ηγείτο οχλαγωγίας. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι η πόλη, όπου έλαβαν χώρα οι χειρότεροι και οι πλέον επίμονες οχλαγωγίες και η γενική ανομία είναι η Λεμεσός, το κομμουνιστικό οχυρό.

Υπάρχουν πληροφορίες ότι επίλεκτοι κομμουνιστές ζήτησαν πρόσφατα να διεισδύσουν στην τρομοκρατική οργάνωση ΕΟΚΑ.

Στη σπουδαία στρατηγικώς αυτή νήσο, η κομμουνιστική δραστηριότητα έχει ειδικά δυσάρεστη σημασία και για τον ελεύθερο κόσμο. Κατά τα πρόσφατα χρόνια, το κύριο θέμα το οποίο χαρακτηρίζει ολόκληρη τη δημαγωγία και τηνπροπαγάνδα του ΑΚΕΛ, υπήρξε η αποκήρυξη από το Κόμμα της χρησιμοποίησης της Κύπρου ως στρατιωτικής βάσης εναντίον των "φιλειρηνικών

δημοκρατιών".

Η Βρετανική, η ελληνική και η τουρκική Κυβέρνηση συμφωνούν όλες στην ανάγκη διατήρησης βρετανικής στρατιωτικής βάσης στην Κύπρο ως προμαχώνα του ελεύθερου κόσμου. Οι Κύπριοι κομμουνιστές όμως επίμονα επιζητούσαν να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα της διεθνούς αντίδρασης κατά της ύπαρξης στρατιωτικής βάσης στην Κύπρο.

Δεδηλωμένος σκοπός τους είναι όπως αρνηθούν στη Βρετανία και τους συμμάχους της τη χρήση της νήσου για στρατιωτικούς σκοπούς.

Στο ρόλο αυτό η Κύπρος προσέλαβε αναντίρρητα ακόμη μεγαλύτερη σπουδαιότητα στο μέσο της σημερινής ασαφούς κατάστασης πραγμάτων στην ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή.

Το ΑΚΕΛ δεν βράδυνε να εκμεταλλευθεί τις διαφορές γνώμης οι οποίες ατυχώς δημιούργησαν μεταξύ Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας, όσον αφορά το πολιτικό μέλλον της Κύπρου.

Επεζήτησε με συνέπεια να εξάψει την κοινή γνώμη της Κύπρου στο θέμα αυτό και να διασύρει τη ματριωπάθεια και το ρεαλιστικό πνεύμα. Προσφατά αποκήρυξε τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο λόγω πληροφοριών κατά τις οποίες αυτός επρόκειτο να συνάψει συμφωνία με τη Μεγάλη Βρετανία και απαίτησε όπως αυτός αρνηθεί να διαπραγματευθεί σε οποιαδήποτε άλλη βάση εκτός την άμεση αυτοδιάθεση υπό όρους, οι οποίοι θα απέκλειαν τη χρησιμοποίηση της Κύπρου ως βάσης.

Σαφής σκοπός του Κόμματος είναι να παρακωλύσει την επίτευξη διευθέτησης.

Όταν αβάσιμες φήμες για επίτευξη συμφωνίας κυκλοφόρησαν στη Λευκωσία στις 7 Δεκεμβρίου, μερικές μαθητικές διαδηλώσεις που υποκινήθηκαν από τους κομμουνιστές εναντίον του Αρχιεπισκόπου και του Ελληνικού Προξενείου εκδηλώθηκαν πρόωρα.

Κατά τις 10 Δεκεμβρίου, η εφημερίδα της Εθναρχίας "Εθνος" δημοσίευσε προειδοποίηση προς τους μαθητές όπως προσέχουν να μη εξαπατούνται από

τους κομμουνιστές ταραχοποιούς "οι οποίοι προσπαθούν τώρα να διεισδύσουν εις τα σχολεία διά να προκαλέσουν σύγχυσιν".

Πολιτική των κομμουνιστών είναι να εκμεταλλευθούν τα έθνικά αισθήματα των Κυπρίων κατά της Βρετανικής Κυβέρνησης και έτσι εάν είναι δυνατό να επηρεάσουν τη λειτουργία της βάσης. Πολιτική τους είναι επίσης να παρατείνουν και οξύνουν τη διάσταση μεταξύ Ελλάδας, Τουρκίας και Βρετανίας αναφορικά με την Κύπρο και έτσι να διασπάσουν τη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ και τη δύναμη των χωρών αυτών στην περιοχή που αντιδρούν στην κομμουνιστική πίεση.

Ο κυνισμός με τον οποίο εκμεταλλεύονται το κυπριακό αίσθημα είναι προφανής. Είναι σαφές ότι χρησιμοποιούν το ενωτικό ζήτημα ως μέσο απόπειρας κυρίως να εκδιώξουν τους Βρετανούς από την Κύπρο και να μειώσουν τη βρετανική επιρροή στη Μέση Ανατολή. Ο σκοπός τους είναι αφού το κάμουν αυτό να ενωθούν με τα ανατρεπτικά στοιχεία της Ελλάδας και των γειτονικών δορυφόρων χωρών και να σχεδιάσουν την ανατροπή της δημοκρατικής Κυβέρνησης της Ελλάδας.

Από συχνές δηλώσεις ακελικών ηγετών έγινε σαφές ότι δεν έχουν σκοπό να κυβερνηθούν από την Ελλάδα από αμερικανόδουλο και αμερικανοκίνητο μοναρχοφασιστικό καθεστώς σύμφωνα προς χαρακτηρισμό του Παπαϊωάννου. Αυτός απεσαφήνισε επίσης τον απότερο σκοπό του κόμματος με την παρατήρηση ότι "τον αγώνα του κυπριακού αφού διά την εθνική του αποκατάσταση, πρέπει να τον βλέπουμε σε συσχετισμό με τον αγώνα του ελληνικού λαού για ειρήνη και εθνική ανεξαρτησία και όχι χωριστά".

Υπάρχει άφθονη μαρτυρία που αποδεικνύει τη στενή σχέση η οποία υφίσταται μεταξύ του ΑΚΕΛ και των εκτός νόμου κομμουνιστών της Ελλάδας.

Ο βαθμός στον οποίο ο κομμουνισμός εισέδυσσε στην οικονομική και πολιτική ζωή της νήσου μπορεί να κριθεί από το γεγονός ότι κατά τις τελευταίες δημοτικές εκλογές υποψήφιοι που κρίστηκαν από τους κομμουνιστές πέτυχαν σε τρεις από τις τέσσερις

κύριες πόλεις. Επίσης από το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις συντεχνίες στη νήσο κυριαρχούνται τώρα από κομμουνιστές.

Εξάλλου η δύναμη του ΑΚΕΛ και των δορυφόρων του σε ψήφους εάν επρόκειτο να διεξαχθούν γενικές εκλογές στη νήσο έχει διαφοροτρόπως υπολογισθεί με διάφορους τρόπους μεταξύ **20%** και **55%**.

Υπάρχει δήλωση του Μητροπολίτη Κερύνειας που είπε ότι το **40%** του ελληνικού Κυπριακού πληθυσμού είναι κομμουνιστές ή συμπαθούντες τον κομμουνισμό.

Εάν παρά τις προσπάθειες του ΑΚΕΛ πραγματοποιείτο συμφωνία για την εισαγωγή φιλελεύθερου συντάγματος για την ανάπτυξη αυτοκυβέρνησης στη νήσο, είναι προφανές από το Μητρώο του Κομμουνιστικού Κόμματος στην Κύπρο, ότι αυτό θα επιδίωκε ή να εκμεταλλευθεί τις μεθόδους της δημοκρατικής Κυβέρνησης για τους ίδιους του σκοπούς ή σε περίπτωση αποτυχίας να καταστήσει τη λειτουργία του συντάγματος αδύνατη.

Εάν κατά τόσα χρόνια οδυνηρού αδιεξόδου στα πράγματα της Κύπρου και κατόπιν πολλών αγωνιωδών και εντίμων διαπραγματεύσεων κατά τους τελευταίους μήνες δημιουργούνταν συνθήκες που να επιτρέπουν ελπίδες ευτυχέστερου μέλλοντος για τη νήσο, δεν θα ήταν ανεκτό όπως η διευθέτηση αυτή υπονομευθεί και η νήσος ριφθεί και πάλι στον άγονο εξτρεμισμό από το τοπικό όργανο του διεθνούς κομμουνισμού.

Ετσι η εξάλειψη της κομμουνιστικής επιρροής στη νήσο αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για οποιανδήποτε υγιή συνταγματική πρόοδο.

Η απόφαση για την προγραφή του ΑΚΕΛ πρέπει να συσχετισθεί προς τις σημερινές έκρυθμες συνθήκες στην Κύπρο. Η τρομοκρατία και η βία κατέστησαν αναγκαία την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Είναι προς το γενικό συμφέρον, όπως η κατάσταση έκτακτης ανάγκης και οι συνθήκες οι οποίες οδήγησαν σε αυτή τερματισθούν το ταχύτερο. Υπό τις δυσχερείς και επικίνδυνες αυτές περιστάσεις θα ήταν μωρία να επιτραπεί ελεύθερη δράση σε μια οργάνωση της οποίας πραγματικός σκοπός είναι η παράταση της διχόνοιας

και της αναταραχής στη νήσο και η παρεμπόδιση πραγματοποίηση συμφωνίας που παρέχει ελπίδα τερματισμού της κατάστασης έκτακτης ανάγκης".